

Scotia Regnum.

<https://hdl.handle.net/1874/432012>

1216

S C O T I A.

se extendit. Cujus Longitudo itidem inter grad 13. & 19. posita est. Qua autem Arcum ver-
sus, in angustias sese contrahit, ad Borealem Polum ita prope accedit, ut directe ad perpendicu-
lum, sub postremis Majoris Virga Stellis subjiciatur.

Scotia omnis in duas precipue partes, Taio flumine intermeante, dividitur. Australis (quæ Cis-
Tairiana) & frequentius habitatur; & moribus, divitiis ac humanitate excultior. Borealis, five
Trans-Taiana, agrestior & rudior, mores etiamnum Sylvestris Hiberni, genuini & prisca Scoti, recipit
retinetque. Vtriusque autem Regionis hi sigillatim Comitatus sequuntur.

Australis.		
Vallis ad Trovum flu. five Teisdale	Gallowidia.	Stirlina five Stirlinga.
Merchia.	Carrick.	Fifa.
Lodoneium.	Kyle.	Strathernia.
Vallis ad Lidda flu. five Lidisdale.	Cunninghamia.	Menteithia.
Vallis ad Escam flu. five Eskdale.	Arrania, five Glofa Insula.	Argathelia.
Vallis ad Anand flu. five Anandale.	Vallis ad Cluida flu. five Cluidsdale.	Caput Terræ, five Cantire.
Vallis ad Nidum flu. five Nidisdale.	Levinia, five Lennoxio.	Lorna.

Borealis.			
Loquabaria.	Angusia.	Moravia.	Strathaverna.
Braid-Albin, five Albama.	Mernis.	Rossia.	
Pethia.	Maria.	Sutherlandia.	
Stholia.	Boquhabaria.	Cathanesia.	

Atque illa regiones denuo subsecantur in vicecomitatus, Seneschallias & Ballivatus, plu-
rima ex parte Honoratis familiis hæreditario jure annexa. Quod autem ad Jurisdictionem Ec-
clesiasticam attinet, duobus Metropolitanis Archiepiscopis subijcitur, S. Andrea, qui & Primas
Scotiæ, & Glascoensis: Quorum Dioecesfes distinctim hoc ordine subsequuntur.

S. Andrea.		Glascoensis.	
Dunkeldia.	Brechina.	Gallowidia.	
Aberdonia.	Rossia.	Argathelia.	
Moravia.	Cathanesia.	Insula.	
Dumblana.	Orcades.		

Inter alia quæ antiquitatis memoriam suo jure vendicant, memorabilis est imprimis Præ-
tentura illa, quæ ab Abercornia juxta Glottam æstuarium, five Edenburgi fretu, ad Alclud five Bodotriam,
quæ nunc Dunbritton, & in Occidentalem Oceanum patet, perducta est: ubi Julius Agricola Romani
Imperii limitem posuit: ultra quem, non alii Britannie termini quærendi erant. Hic autem secun-
dam Legionem Augustam, & vigesimam Legionem Victricem, partem Muri duxisse, quædam In-
scriptiones eo loci effossæ, & ad Duviloyr & Cader reservatæ, testantur: uti etiam antiquum satis
loricatum Monumentum, editiori situ, & orbiculari forma: quod quidam Templum Deo Ter-
mino consecratum fuisse volunt: alii Tropæum quoddam à Carausio excitatum, qui hunc ipsum
Murum septem Castellis, Ninio auctore, firmavit.

Hoc in loco, Sylva Caledonia se primum oculis offert, candidis Tauris sylvestribus quos aluit,
nobilis; densis crispisque jubeis, Leonum instar, vestitis, iisdemque feris & truculentis, adeoque
ab humano genere alienis, ut quæcunque homines vel manibus atrectaverint, vel halitu affla-
verint, abhorrent. Quæ Sylva five Saltus, olim longe lateque diffusa, multis flexuosis anfra-
ctibus in via, proceris arboribus opaca, antrisque umbrosis ac latibulis, formidolosa fuit: ita Ro-
manis Scriptoribus celebrata, ut pro Britannia universa, Caledonia nomen usurparint. Hujus Tractus
Incolæ, novissimi hujus Insulae colla jugo servitutis, uti in sequenti Historia videbitur, submiserunt.

Ninianum Britannum Australes Pictos Christiana fide primum imbuiffe, Theodosio juniore impe-
rante, & Scriptorum produnt, & Templi sui nominis in Gallowidia testatur. Eodem etiam seculo,
Palladius à Cælestino Papa missus, & Apostolus Scotis destinatus est: cujus reliquiæ, ad Fordon, in
Regiuncula quæ Mernis dicitur, ut creditum est, repositæ fuere. Christianam vero Religionem
in hac ultima Provincia ante hoc tempus plantatam fuisse, Tertullianus testis est: qui ait Britannos
fidem amplexos fuisse ultra quam Romani armis vel assequi vel persequi potuissent: unde Petrus
etiam Clunensis Monachus Hispanus, conversionem eorum, antiquiorem quam illam Australium
Britannorum fuisse, confirmat.

Quod ad res recentioris memoriæ, & in præsentibus observandas attinet, mirandum est quod
de pecoris, piscium, & avium abundantia hic degentium vulgo fertur. Boum genus corpore
quidem exiguum, sed gregibus & armentis numerosum. Piscium autem tanta copia est, ut alicu-
bi accollæ animi causa, jucundo spectaculo, Equites hastis Salmones venentur. Volatilium et-
iam marinorum quoddam genus, anserum præfertim, quos Soland-Geese vocant, sua multitudine
(ut ferunt) aeris regionem ita occupant, ut in serenitate Solem ipsum vel adimant vel obscurant:
quorum è carne, plumis & oleo, incolis, quibusdam in locis, multum lucri magnusque usus ac-
crevit è piscibus etiam, quos adferunt recentes, de cibo & victu; è ramusculis etiam, quos ad
nidos construendos convehunt, de ignis alimento prospectum illis est.

Inter hæc, liceat mihi de insignioris notæ duobus lacubus, tanquam de miraculis dicere,
Lomundo

S C O T I A.

SCOTIA, alterum Magnæ Britannie Regnum, & Borealis Insulae pars, ab Ortù,
Germanico Oceano; à Septentrione, Orcadibus & Deucalidonio Mari præcingitur; ab
Occasu, Hiberniæ objacet: ad Austrum, Tueda fluviò, Cheviot. montibus, cum
adjacente tractu ad Subway æstuarium pertinentibus, ab Angliā dirimitur.

Regnum hoc & speciosum est & spaciosum, & à supra dictis Australibus
terminis late se tam in Orientem, quam Occidentem distendit, donec ar-
ctius ad Borealia usq; Promontoria se contrahat: omnibus celebritate tanti
Regni dignis instructum tam cœlo quam solo fluminibus, sylvis montibus, piscibus, avibus, pe-
core, & frumento adeo fœlix, ut defectui aliarum regionum abunde supplendo sit.

Sunt autem Scoti ipsi, membrorum lineamentis & compage laudabili, corpore validi & ro-
busti, animo fortes & generosi, in bellis audentes adeo & impavidi, vix ut ulla res præclare gesta
& prælium extiterit, in quo illi in acie & primi & postremi non fuerint. Nobiles qui sunt & clari-
riori sanguine orti, literarum & omnis humanioris scientiæ admodum studiosi: cujus causa non
modo tres illas suæ Gentis Academiæ, S. Andrea, Glascoensem & Edmburgensem, Pietatis seminaria,
& sacrarum Musarum Mansiones five Domicilia frequentes adeunt, sed etiam in exterarum Regio-
nes bonarum literarum ergo proficiscendi non vulgari studio capiuntur.

Comitatus quos hoc Regnum habet multi sunt, & passim sparsimque Urbibus, Oppidis ac
Burgis, uti & illi Angliæ distincti. Incolæ (ut ita dicam Australiores) ab eadem Origine qua Angli
oriundi sunt, genuina peræque Saxonum progenies: & Picti, olim illius Regni partem incolen-
tes, indigenæ fuerunt, & ipsi Britannii, ij sc. qui ad evitandam Romanam servitutem eo confuge-
runt: Quorum quidem Nomina Diocletiano Imperatore primum distingui cœperunt, cum Picti
ab inficiendo corpora sua perinde ac Britannii, Flavio Vegetio testante, dicti essent. Quod eo magis
confirmatur, cum Britannii etiam ipsi Septentrionales ad Christianam fidem à S. Columbo conversi
Britanni Picti vocentur.

At vero superiores illi Scotiæ Incolæ, quos Highland-men appellant, veri sc. & nativi Scoti, à Scythibus
originem suam traxisse creduntur, qui conjunctis sibi Getis Hiberniam infestarunt, & sobolem ibi
suam & mores reliquerunt, qui in Sylvestribus Hibernis in hodiernum usque diem apparent. A
Scythibus etiam, ut creditur, nomen Scotorum deductum est. Ita enim Belgæ five Germani inferiores,
Scythas & Scotos uno nomine Scutten appellant. Gildas itidem Hiberno Britannos Scythas vocant: Æt-
fredus etiam Rex, dum Orofij Historiam in Anglicam linguam transferret, Scotos in Scytham conver-
tit. Atque uti, auctore Walsinghamio, iidem dicuntur Geræ, Gerici, Gotbi, Gotbici: sic ab eadem ori-
gine, Scythæ, Scythici, Scoti, Scotici appellantur.

Mores utrisq; consimiles & Diodorus Siculus & Strabo affirmant: nec vestes multum dissimiles:
ut è Sidonio Appollinari colligere licet: ubi nostræ ætatis Sylvestrem Hibernum potius quam anti-
quam Getam describere videtur. Hujus tamen Gentis primordia deducunt quidem à Scota Pha-
raonis Egyptii Regis ementita filia, quæ Mosen sc. sustulit eduxitque quæque post Gathelo filio Ce-
cropis qui Athenas condidit, enupra fuit. Hic autem cum in Hispania primum sedem suam posuisset,
inde in Hiberniam ac demum in Scotiam commigravit; ubi conjux sua Scota, nomen Genti indidit: si
illis fides habenda sit, qui ad Lunam collimantes, scopum attingere videri velint.

Scythas autem in Hispaniam venisse, præter Scythicum de suo nomine Promontorium, Silus Ita-
licus ex Hispania oriundus docet: CONGANOS enim gentem illic positam, è Massagetis, i. Scythis,
procreatos ostendit: & Sarmatas, quos inter omnes constat Scythas fuisse. Susanam Hispania Vr-
bem construxisse ait. Qua ratione ex Hispania in Hiberniam transmiserint, eamque sui juris fece-
rint, eo ipso tempore quo Iudæ Regnum floruit, & Ninius Eluodugi discipulus plane scripsit; &
Hibernicæ ipsæ Historiæ de Nemetho & Dela, præter Cisneri & aliorum authoritatem, produnt. Quos
quidem nomine Scotorum primitus cognitos fuisse, è Porphyrio (quem Beatus Hieronymus citat) Im-
perante Aureliano colligitur. Gildas eos, ex Hibernia Grassatores nominat: Giraldu, Scoticam Nationem
ex Hibernia oriundam: quæ ipsorum ratione ab Eginbardo, Insula Scotorum: à Beda, Insula Scotis habita-
ta: ab aliis Historicis, Scotia Magna, uti eorum in Britannia sedes, Scotia Minor dicta est.

Hi igitur Scoti, Romanorum Imperio plus quam divergente, Reuda duce in Britanniam irru-
perunt: qui societate cum Pictis inita, Borealem Insulae partem occuparunt, iisque contra Bri-
tannos à Romanorum discessu jam nutantes & labescentes, auxilio fuerunt. Postea vero, intestinis
inter se dissidiis exortis, se suasque fortunas omnes in unius diei præliiq; aleam conjecerunt: quæ
in pugna Ann. 740. commissa, Picti & vita primum, & nomine profus suo paulo post excide-
runt. Scoti autem debellatis jam Pictis, & Fortunæ beneficio victores, in tantam gloriam & po-
tentiam Regnum exeverunt suum, ut multis jam seculis invictum contra omnes omnium ho-
stium impressiones atque impetus perstiterit.

Australis Scotiæ pars in Gallowidia, quam Sinus Soway suis undis alluit, Latitudine grad. 56. at-
tingit: inde vero, multis & Lacubus, & Maris recessibus in se insinuatis, ad 60. grad. & 19. minut.

Camb. Britan-
in descriptio-
ne Pictorum.
Angliæ Ama-
les.

Bedæ lib. 1. c. 7. 7.